Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
Den Haag

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Onze referentie
BZ2632419

Bijlage(n)
-

Datum 12 november 2026
Betreft Verslag ministeriele week opening 81e Algemene Vergadering van de Verenigde Naties

Geachte voorzitter,

Van 22 tot en met 28 september jl. vond in New York de ministeriële openingsweek (de zgn. *High Level Week*) plaats van de 81ste zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN). De beleidsinzet van het Koninkrijk voor deze zitting is op 28 augustus jl. met uw Kamer gedeeld en was, samen met het verslag van de 80ste zitting, onderwerp van een schriftelijk overleg met de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken.

Dit verslag gaat over de deelname van het Koninkrijk aan de ministeriële week en geeft de belangrijkste evenementen en gesprekken op hoofdlijnen weer. Met deze brief worden ook een aantal moties afgedaan. Over de gehele 81ste zitting ontvangt uw Kamer zoals gebruikelijk in de zomer van 2027 een verslag.

Algemeen beeld van de ministeriële week
Het Koninkrijk der Nederlanden werd vertegenwoordigd door minister-president Jetten, minister-president Pisas van Curaçao, minister Berendsen van Buitenlandse Zaken, minister Sjoerdsma van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, minister Van Weel van Justitie en Veiligheid, minister Dowers van Justitie, Integratie en Openbaar Vervoer van Aruba en minister Connor van Volksgezondheid, Sociale Ontwikkeling en Arbeid van Sint Maarten. Hare Majesteit Koningin Máxima was aanwezig in haar capaciteit als speciale pleitbezorger van de secretaris-generaal van de VN voor financiële gezondheid.

Een terugkerende vraag was hoe de multilaterale orde, die onder toenemende druk staat, in brede coalities kan worden beschermd, in het bijzonder het Internationaal Strafhof. Daarnaast was er veel aandacht voor de Russische agressieoorlog tegen Oekraïne, het Midden-Oosten en Iran, Soedan, kunstmatige intelligentie en klimaat.

Het was de laatste ministeriële week van secretaris-generaal Guterres, wiens termijn eind 2026 afloopt; de selectie van zijn opvolger is nog niet afgerond. In zijn laatste openingstoespraak wees hij op een verschuiving van macht: tussen staten, van overheden naar een klein aantal private partijen en van mensen naar machines. Volgens hem weerspiegelen de mondiale instituties nog de verhoudingen van tachtig jaar geleden. Hij riep op tot een multipolaire wereld binnen het kader van het VN-Handvest en het internationaal recht, met vrede en veiligheid, ongelijkheid, klimaat en

kunstmatige intelligentie als de vier grote opgaven. Daarbij pleitte hij onder meer voor permanente Afrikaanse zetels in de Veiligheidsraad en voortzetting van de hervormingen onder het VN80-initiatief.

Tijdens het Algemeen Debat wezen veel lidstaten erop dat de op regels gebaseerde internationale orde onder druk staat, maar een overgrote meerderheid is van mening dat herstel nog mogelijk is. Er was brede steun voor multilateralisme en het VN-Handvest. Als prioriteiten werden genoemd: consequente naleving van het internationaal recht, hervorming van het multilaterale stelsel inclusief de VN-Veiligheidsraad, samenwerking in wisselende coalities en meer aandacht voor conflictpreventie en bemiddeling, onder meer via regionale organisaties. Vanuit het mondiale zuiden klonk kritiek op dubbele standaarden, en werd hervorming van de internationale financiële architectuur gezien als voorwaarde voor herstel van vertrouwen.

Inzet van het Koninkrijk
De inzet van het Koninkrijk volgde drie lijnen: bescherming van de veiligheidsbelangen en de internationale rechtsorde, versterking van de Europese invloed binnen de VN ten dienste van de Koninkrijksbelangen, en het vasthouden van het momentum voor VN-hervormingen. Deze lijnen kwamen terug in tientallen bilaterale gesprekken en in een groot aantal evenementen die het Koninkrijk met EU-lidstaten en landen uit het mondiale zuiden (mede)organiseerde.

In zijn toespraak namens het Koninkrijk riep minister-president Jetten andere middenmachten op het voortouw te nemen in internationale samenwerking, met een volwaardige plaats voor Afrika, Azië en Latijns-Amerika, te beginnen met betere Afrikaanse vertegenwoordiging in de Veiligheidsraad. Hij wees op het aanhoudende menselijk leed in Gaza, Soedan en op veel andere plaatsen in de wereld. Ook sprak hij zich uit tegen pogingen het Internationaal Strafhof te ondermijnen en tegen straffeloosheid, met verwijzing naar het Speciaal Tribunaal voor het misdrijf van agressie tegen Oekraïne en naar MH17. Verder pleitte hij voor besluitvorming over kunstmatige intelligentie in VN-verband en voor versnelde klimaatactie richting COP31, met aandacht voor de gevolgen voor het Caribisch deel van het Koninkrijk. Hij kondigde aan dat Nederland opnieuw middelen beschikbaar stelt voor partnerschappen op klimaatslimme landbouw en waterbeheer.

Met secretaris-generaal Guterres sprak de minister-president, samen met minister Dowers en minister Connor, over geopolitieke uitdagingen, klimaatverandering en de uitvoering van de Antigua en Barbuda-agenda voor kleine eilandstaten in ontwikkeling (SIDS) en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen.

<u>Vrede en veiligheid</u>
Vrede en veiligheid stonden centraal in de inzet van het Koninkrijk. Het Koninkrijk zette zich in voor de bescherming van de internationale rechtsorde, tegen agressie en voor meer veiligheid op zee, in de cyberruimte en in conflictgebieden. Die inzet kreeg vorm in het werk aan maritieme veiligheid, non-proliferatie en vredesopbouw, in de steun aan Oekraïne en in de betrokkenheid bij het Midden-Oosten en andere crises.
Maritieme veiligheid, non-proliferatie, cybercriminaliteit en vredesopbouw
Onder voorzitterschap van de minister van Buitenlandse Zaken organiseerde het Koninkrijk met Estland, de Filipijnen, Canada, Japan, Bahrein en de EU een bijeenkomst over maritieme veiligheid. De deelnemers spraken steun uit voor de internationale maritieme rechtsorde, vrije doorvaart en open zeestraten, bescherming van kritieke

infrastructuur en de aanpak van schaduwvloten en hybride dreigingen. Hoge vertegenwoordiger Kallas riep partners op zich aan te sluiten bij de EU-toezegging “no fees, no tolls”, waartoe verschillende landen zich bereid toonden.

De minister-president nam deel aan het toezeggingsevenement van *OceanEye*, waar de voorzitter van de Europese Commissie Von der Leyen en de Canadese minister-president Carney de *OceanEye International Alliance* voor mondiale oceaanobservatie lanceerden. Hij kondigde namens het Koninkrijk 27 miljoen euro aan voor innovatieve autonome monitoring van het mariene ecosysteem. Inmiddels hebben dertig landen zich bij de alliantie aangesloten.

De minister van Buitenlandse Zaken nam deel aan de ministeriële bijeenkomst van de Vrienden van het Alomvattend Kernstopverdrag, waarvan het Koninkrijk medeoprichter is. Daarbij benadrukte hij het belang van het Internationaal Monitoringsysteem dat toeziet op naleving van het kernproevenverbod en ook wordt gebruikt voor vroegtijdige waarschuwing bij natuurrampen en voor klimaatonderzoek.

De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking kondigde voor de periode 2027-2031 een bijdrage van 308 miljoen euro aan voor de vredes- en veiligheidspijler van de VN en het rechtsstaatprogramma van UNDP. De gecombineerde bijdrage ondersteunt een geïntegreerde benadering van vredesopbouw en rechtsstaatontwikkeling. Dit onderstreept de voorgenomen Nederlandse inzet op democratisering.

De minister van Justitie en Veiligheid ondertekende het VN-Verdrag tegen cybercriminaliteit, dat een rechtsgrondslag biedt voor betere internationale samenwerking bij de bestrijding van cybercrime.

Oekraïne
Tijdens de ministeriële week stond Oekraïne prominent op de agenda. Het Koninkrijk, als co-voorzitter van de *Group of Friends of Accountability following the Aggression Against Ukraine*, een jaarlijks vlaggenschipevenement over gerechtigheid, met, dit jaar, bijzondere aandacht voor misdrijven tegen en de ontvoering van Oekraïense kinderen, waaronder de naar Rusland gedeporteerde kinderen. De EU, via hoge vertegenwoordiger Kallas, liet zich daarbij nadrukkelijk zien. De VS zegden in totaal 27 miljoen dollar toe (12 miljoen plus later nog eens 15 miljoen) voor de terugkeer en re-integratie van ontvoerde kinderen. Daarnaast nam het Koninkrijk deel aan diverse nevenbijeenkomsten, onder meer over de Zwarte Zee, voedselzekerheid, het Krimplatform en de *Coalition of the Willing*.

Namens de Benelux benadrukte het Koninkrijk in de Veiligheidsraad het belang van blijvende steun aan Oekraïne, een rechtvaardige en duurzame vrede en het ter verantwoording roepen van Rusland voor schendingen van het internationaal recht. Daarbij werd gewezen op de voortgang rond het agressietribunaal en de *Claims Commission*.
Ook in bilaterale gesprekken stond Oekraïne centraal. De minister-president en de minister van Justitie en Veiligheid spraken met president Zelensky, terwijl het belang van steun aan Oekraïne ook werd benadrukt bij partners uit het mondiale zuiden, waaronder India en Mexico. In zijn gesprek met Zelensky bevestigde de minister-president de voortdurende Nederlandse steun. Daarbij werd onder meer gesproken over militaire en financiële behoeften, luchtverdediging, bescherming van de energievoorziening,

samenwerking op defensiegebied, EU-toetreding en diplomatieke inspanningen richting een staakt-het-vuren.

Op initiatief van de minister van Buitenlandse Zaken vond een bijeenkomst van de landen die betrokken zijn bij het *Joint Investigation Team* (JIT) dat werd opgericht na het neerhalen van vlucht MH17. Middels een gezamenlijke verklaring stelden de ministers van Buitenlandse Zaken van Australië, België, Maleisië, Nederland en Oekraïne dat zij zich blijven inzetten voor slachtoffers van het neerhalen van vlucht MH17 en hun nabestaanden, overeenkomstig Resolutie 2166 van de VN Veiligheidsraad.

Tot slot veroordeelden Nederland en gelijkgezinde partners de faciliterende rol van Belarus in de Russische oorlog tegen Oekraïne. Dit kwam tot uiting in een evenement met o.a. secretaris-generaal van de Europese Dienst voor extern optreden Ollongren, de Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken Sybiha en de Belarussische oppositieleider Tsikhanouskaya. Hier werd ook de steun voor de Belarussische oppositie in ballingschap herbevestigd en aandacht gevraagd voor de aanhoudende repressie van Loekasjenka.

De ministeriële week bevestigde de eensgezinde steun voor Oekraïne onder Europese landen en gelijkgezinde partners, waarbij ook Hongarije zich uitsprak tegen de Russische agressie. Tegelijkertijd blijft het versterken van de betrokkenheid van landen uit het mondiale zuiden een aandachtspunt. De week bood daarmee een belangrijke gelegenheid om de internationale steun voor Oekraïne te bestendigen en het belang van een rechtvaardige en duurzame vrede te benadrukken.

Midden-Oosten
Het Midden-Oosten kwam veelvuldig aan bod in bilaterale gesprekken, met nadruk op de tweestatenoplossing. Met de speciaal coördinator van de VN voor het vredesproces in het Midden-Oosten Alakbarov sprak de delegatie over de kritieke humanitaire situatie in Gaza, de verslechtering op de Westelijke Jordaanoever en de werkzaamheden van de *Board of Peace*. Met het hoofd van het VN-departement voor politieke zaken en vredesopbouw ging het over de ontwapening van Hamas. Met het maatschappelijk middenveld is gesproken over de Palestijnse verkiezingen en betere humanitaire toegang.

De minister-president ontmoette koning Abdullah II en koningin Rania van Jordanië en besprak de situatie in Israël, de Palestijnse gebieden en Syrië, inclusief aankomende bezoeken. Beide zijden spraken waardering uit voor de samenwerking bij de medische evacuatie van kinderen uit Gaza. De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking sprak met zijn Jordaanse ambtgenoot over humanitaire samenwerking, met de staatsminister van de Verenigde Arabische Emiraten over ontwikkelingen in de regio en met het hoofd van het Saoedische agentschap voor humanitaire hulp over de noodzakelijke versterking van humanitair oorlogsrecht alsook de humanitaire noden in onder meer Gaza, Soedan en Oekraïne.

Tijdens een door Frankrijk, Canada en het VK georganiseerde bijeenkomst over de New York-verklaring en het twintigpuntenvredesplan kondigde de minister-president aan dat Nederland met Indonesië een bijeenkomst van de *Global Alliance for the Two-State Solution* organiseert. Het Koninkrijk nam ook deel aan een bijeenkomst van deze alliantie en aan het jaarlijkse *Ad Hoc Liaison Committee* over de coördinatie van steun aan de Palestijnse Autoriteit. Daar lag de nadruk op de zeer zorgelijke financiële situatie van de Palestijnse Autoriteit, wederopbouw en verdere versterking en hervorming van de Autoriteit.

Over Iran benadrukte het Koninkrijk het belang van een diplomatieke uitkomst van het conflict en, samen met partners, het herstel van vrije doorvaart door de Straat van Hormuz. De minister van Buitenlandse Zaken nam deel aan een door Bahrein georganiseerd persmoment waarin de beginselen van vrije doorvaart werden bekrachtigd. Deze onderwerpen stonden ook centraal in de gesprekken van de minister-president en de minister van Buitenlandse Zaken met hun Iraanse ambtgenoten, waarin tevens mensenrechtenschendingen in Iran en ongewenste Iraanse activiteiten op Nederlands grondgebied aan de orde werden gesteld.

De minister van Buitenlandse Zaken besprak de situatie in de regio en de gevolgen van de sluiting van de Straat van Hormuz ook met de Qatarese staatsminister Al-Khulaifi en met de Iraakse minister van Buitenlandse Zaken Hussein, met wie hij tevens sprak over het vertrek van buitenlandse troepen uit Irak. Met IAEA directeur-generaal Grossi sprak de minister over het gebrek aan samenwerking van Iran en het uitblijven van toegang voor inspecteurs. Volgens Grossi is een akkoord tussen de VS en Iran zonder nucleaire component ontoereikend.

Gaza en UNRWA
In gesprek met de hoogste vertegenwoordiger van UNRWA benadrukte de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking het belang van zorgvuldige opvolging van het Colonna-rapport. Tijdens de bijeenkomst ter ondersteuning van UNRWA sprak hij zich uit tegen de Israëlische aanvallen op UNRWA-medewerkers en -gebouwen. Hij riep Israël op zijn internationaalrechtelijke verplichtingen na te komen en alle verstoringen van de werkzaamheden van UNRWA onmiddellijk te staken.

Het kabinet informeert uw Kamer daarnaast over de inzet op diversificatie van de humanitaire hulp in Gaza.[1] Het kabinet acht het onwenselijk als hulpverlening structureel afhankelijk is van slechts één of enkele organisaties. Een gebrek aan diversificatie binnen de noodhulp maakt de gehele humanitaire keten kwetsbaar, wat een direct risico vormt voor de logistieke infrastructuur en de voorziening in eerste levensbehoeften. Daarom financiert Nederland meerjarig en flexibel meerdere organisaties die actief zijn in Gaza, waaronder de Rode Kruis- en Rode Halve Maanbeweging, internationale ngo's verenigd in de *Dutch Relief Alliance* en VN-organisaties als het Wereldvoedselprogramma (WFP) en het VN Bureau voor de Coördinatie van Humanitaire Aangelegenheden (OCHA). Daarbij kende Nederland sinds 2023 in totaal 110 miljoen euro voor Gaza toe, aan o.a. het Nederlands Rode Kruis, de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO), UNICEF, en het VN landenfonds voor de Palestijnse Gebieden. Ook in diplomatiek opzicht heeft Nederland zich uitgesproken voor verdere diversificatie van de humanitaire respons in Gaza. In een stemverklaring bij de VN-resoluties over UNRWA en bijstand aan Palestijnse vluchtelingen benadrukte Nederland dat de afhankelijkheid van UNRWA moet worden teruggebracht.[2] Tegelijkertijd blijft UNRWA een cruciale speler, met een mandaat dat uitsluitend de AVVN kan wijzigen. UNRWA kan vanwege lokaal geworven personeel kostenefficiënt werken, en andere hulporganisaties zijn voor de hulpverlening deels afhankelijk van de infrastructuur van UNRWA. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor voedselhulp, waarbij het WFP samenwerkt met UNRWA en vooral UNRWA de distributie verzorgt. De capaciteit, expertise en infrastructuur van UNRWA maken dat de organisatie goede toegang en een groot bereik heeft. In het bijzonder nu het gebrek aan veilige,

[1] Toezegging van de minister tijdens het debat Humanitaire Hulp op 1 april 2026.

[2] https://www.government.nl/documents/2025/11/19/kingdom-of-the-netherlands-explanation-of-vote-on-operations-of-unrwa-resolution-and-assistance-to-palestine-refugees-resolution-un

ongehinderde en onvoorwaardelijke toegang het voor veel organisaties steeds moeilijker maakt om in Gaza te werken, pleit dat ervoor UNRWA te blijven financieren.

Tijdens een evenement over Palestijnse kinderen wees de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op het belang van naleving van het internationaal recht en op betere toegang voor humanitaire en medische goederen tot Gaza. Hij kondigde aan dat Nederland bijdraagt aan het Jordaanse initiatief om 2.000 zieke en gewonde kinderen uit Gaza naar Jordanië te evacueren, en vroeg in bilaterale gesprekken anderen dat ook te doen.

Soedan
De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking reisde naar New York met een duidelijke boodschap: Soedan mag niet van de internationale agenda verdwijnen. Hij sprak over de situatie en de noodzaak van ongehinderde humanitaire toegang over de frontlinies met zijn ambtgenoten uit Soedan, Ethiopië, de Verenigde Arabische Emiraten en Saoedi-Arabië, met de persoonlijk gezant van de VN secretaris-generaal voor Soedan, Pekka Haavisto, met ondersecretaris-generaal voor humanitaire zaken en coördinator noodhulp (OCHA) Fletcher en met directeur van het Wereldvoedselprogramma Skau. Hij organiseerde een bijeenkomst met partijen die betrokken zijn bij een mogelijk staakt-het-vuren in Soedan, gericht op opties voor monitoring en verificatie. Over deze onderwerpen sprak hij verder met de EU Speciaal Vertegenwoordiger Annette Weber en de persoonlijk gezant van de secretaris-generaal voor Soedan Haavisto. Bij een bijeenkomst van de *Coalition for Atrocity Prevention and Justice in Sudan* sprak hij over bescherming van hulpverleners en maatregelen tegen schendingen van het humanitair oorlogsrecht.

Venezuela
Minister-president Jetten en minister-president Pisas spraken met interim-president Rodríguez van Venezuela over de historische banden en de inzet van Nederland en de EU voor een democratische transitie. Het Koninkrijk riep op tot verdere geloofwaardige stappen op het gebied van hervormingen, mensenrechten en de terugkeer van oppositiepolitici. Ook betuigde het Koninkrijk medeleven met de gevolgen van de aardbeving in juni en informeerde het naar de wederopbouw.

Myanmar
In opvolging van de motie-Van Baarle[3], nam de delegatie deel aan een evenement over de Rohingya-crisis. Het Koninkrijk onderstreepte de inzet op humanitaire hulp en verantwoording, waaronder veilige en vrijwillige terugkeer, steun aan de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR en flexibele financiering van andere humanitaire partners. Het Koninkrijk bedankte Bangladesh voor de opvang van ruim een miljoen Rohingya en onderstreepte het belang van blijvende aandacht voor de zaak Gambia tegen Myanmar bij het Internationaal Gerechtshof en van blijvende steun aan het Onafhankelijk Onderzoeksmechanisme voor Myanmar.

<u>Bescherming internationaal rechtsorde en gerechtigheid</u>
Tijdens de ministeriële week stond de versterking van de internationale rechtsorde centraal in de inzet: het kabinet richtte zich op bescherming van internationale gerechtigheidsmechanismen – in het bijzonder het Internationaal Strafhof – op naleving

[3] Kamerstuk 36 800-17, nr. 42

van het humanitair oorlogsrecht, op de veiligheid van hulpverleners en op een zorgvuldige omgang met het slavernijverleden.

Internationaal Strafhof
De ministeriele week werd door de minister van Buitenlandse Zaken ten volle benut voor de bescherming van het Internationaal Strafhof en dit kwam veelal aan bod gedurende de vele bilaterale gesprekken. De minister van Buitenlandse Zaken nam daarnaast deel aan een bijeenkomst over het Internationaal Strafhof. Daar en in bilaterale gesprekken benadrukte hij te staan voor de onafhankelijkheid van het Hof, dat pogingen het Hof te ondermijnen de gehele internationale rechtsorde ondermijnen, en dat alle verdragspartijen bij het Statuut van Rome het Hof moeten beschermen.

Humanitair oorlogsrecht en bescherming van hulpverleners
In verschillende evenementen en bilaterale gesprekken gingen de minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking in op manieren om respect voor het internationaal recht, en in het bijzonder het humanitair oorlogsrecht, te versterken en af te dwingen. Zij benadrukten de bescherming van mensen in conflict, inclusief humanitaire werkers, medisch personeel en journalisten, en het tegengaan van straffeloosheid.

Nederland kondigde een extra bijdrage aan voor VN-onderzoeks- en verantwoordingsmechanismen via de *Human Rights Inquiries Branch* van het Bureau van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten (OHCHR). Deze eenheid ondersteunt en adviseert VN-onderzoeksmechanismen die in specifieke landen en regio's schendingen van het internationaal recht onderzoeken, inclusief het humanitair oorlogsrecht. Hiermee is gevolg gegeven aan de motie-Dobbe c.s. over extra capaciteit als basis voor versterkte inzet op normherstel van het internationaal humanitair recht.[4]

Verschillende delegatieleden onderstreepten het belang van ratificatie van het Ljubljana-Den Haag-verdrag, dat grensoverschrijdende samenwerking faciliteert bij nationale berechting van internationale misdrijven. Twee staten hebben het verdrag geratificeerd; andere, waaronder Nederland, zijn het ratificatieproces gestart.
Om straffeloosheid van misdrijven tegen hulpverleners tegen te gaan, zet het kabinet in op het versterken van bestaande bewijsvergarings- en accountabilitymechanismen zoals het Internationaal Strafhof, *Fact Finding Missions*, *Commissions of Inquiry* en/of VN-bewijzenbanken. Het kabinet heeft daarbij geen voorkeur voor het creëren van nieuwe mandaten, hoven of tribunalen – mede gezien de liquiditeitscrisis binnen de VN. Hiermee is gevolg gegeven aan de motie-Dobbe c.s. over het komen tot een VN-monitoringsmandaat gericht op de bescherming van zorg- en hulpverleners.[5]

De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking nam deel aan een bespreking met Eurocommissaris Lahbib, de voorzitter van het Internationaal Comité van het Rode Kruis Spoljaric en diverse ministers over diplomatieke inspanningen ter verdediging van het humanitair oorlogsrecht. Sprekers bevestigden dat extra diplomatieke en politieke initiatieven nodig zijn, zoveel mogelijk gezamenlijk, om in situaties als Soedan humanitaire ruimte te verdedigen en te vergroten, burgers en hulpverleners beter te beschermen en conflictbemiddeling op gang te brengen.

[4] Kamerstuk 36 915, nr. 17

[5] Kamerstuk 36 180, nr. 204

Deze evenementen en de Koninkrijksinbreng daarin vormden een rode draad door de ministeriële week. Er tekende zich een kritieke massa van middenmachten af die hun krachten willen bundelen om het humanitair oorlogsrecht te herbevestigen en te verdedigen.

Met deze brief informeert het kabinet uw Kamer eveneens ter uitvoering van de motie-Ceder c.s.[6] over bilateraal en in EU-verband actief opkomen voor en het garanderen van de veiligheid van humanitaire hulpverleners in Libanon. Naast de gevoerde gesprekken stelde de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking dit aan de orde tijdens de Mensenrechtenraad in Genève en tijdens zijn reis naar Libanon voorafgaand aan de ministeriële week, waar hij met autoriteiten, internationale organisaties en ngo's sprak over concrete maatregelen om de veiligheid van hulpverleners te verbeteren.

Tijdens dat bezoek maakte de minister een extra bijdrage van circa een half miljoen euro bekend voor het regionale kantoor van OHCHR in Libanon. Die middelen zijn onder meer ingezet voor een VN-beoordelingsteam dat in 2026 in Libanon onderzoek deed naar mogelijke mensenrechtenschendingen, waaronder tegen hulpverleners, met focus op onder meer het conflict tussen Israël en Hezbollah. Daarnaast draagt Nederland voor de periode 2026-2029 1,2 miljoen euro bij aan het Libanese Nationale Comité voor Internationaal Humanitair Recht, ter versterking van de nationale onderzoekscapaciteit. Met deze inzet is uitvoering gegeven aan de motie Dobbe c.s.[7]

Slavernijverleden
Een Koninkrijksdelegatie bestaande uit bewindspersonen uit Aruba, Nederland en Sint-Maarten nam deel aan een door Ghana georganiseerd evenement over het slavernijverleden en de teruggave van cultureel erfgoed. In de interventie werd gewezen op de excuses voor het slavernijverleden en de stappen die Nederland heeft gezet bij de teruggave van cultureel erfgoed, en werd het belang van toekomstgerichte samenwerking benadrukt, ook tussen Aruba, Curaçao, Nederland en Sint-Maarten. Ghana sprak waardering uit voor de Nederlandse inzet op erkenning, excuses en herstel. Minister-president Jetten sprak eveneens met Ghanese president Mahama over de teruggave van cultureel erfgoed en over de rol van Ghana in de VN bij de omgang met het slavernijverleden, naast de uitbreiding van de relatie op het gebied van handel, migratie en bestrijding van drugscriminaliteit.

<u>Mensenrechten</u>
Naast geopolitieke en veiligheidsvraagstukken vroeg het Koninkrijk nadrukkelijk aandacht voor de brede mensenrechtenagenda, inclusief seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) en de positie van lhbti-personen en sprak over antisemitisme.

VN-mensenrechtenpijler
Het Koninkrijk organiseerde een mensenrechtenbijeenkomst onder voorzitterschap van minister-president Jetten, de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN Türk en de Mexicaanse onderminister voor multilaterale zaken en mensenrechten Ochoa. De minister-president benadrukte het normatieve en strategische belang van mensenrechten en het belang van partnerschappen buiten de VN, zoals de *Global Alliance for Human Rights*. Nederland kondigde een extra bijdrage van 2,5 miljoen euro

[6] Kamerstuk 23 432, nr. 651

[7] Kamerstuk 36 180, nr. 203

aan voor OHCHR, bestemd voor onafhankelijk onderzoek naar schendingen van mensenrechten en het humanitair oorlogsrecht.

Daarnaast sprak minister Dowers namens het Koninkrijk tijdens het door de VN georganiseerde evenement ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan van de Verklaring over het recht op ontwikkeling, waar hij de ondeelbaarheid van mensenrechten benadrukte alsmede het belang van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) om het recht op ontwikkeling te realiseren.

SRGR en vrouwenrechten
Het Koninkrijk was medeorganisator van een rondetafelgesprek van Rutgers, *SheDecides* en Aidsfonds over het tegengaan van de antirechtenbeweging. De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking uitte zijn zorgen over de goed gefinancierde antirechtenbeweging als onderdeel van een geopolitieke strijd tegen democratie. Hij pleitte voor nauwere en beter gecoördineerde samenwerking tussen gelijkgezinde lidstaten en het maatschappelijk middenveld om op te komen voor SRGR en vrouwenrechten.

Lhbti-rechten
Tijdens een bijeenkomst van de lhbti-kerngroep ging de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking in op het Nederlandse leiderschap en de uitdagingen die daarbij horen. Hij wees erop dat de druk van georganiseerde, transnationale bewegingen de rechten van vrouwen en lhbtiq+-personen ondermijnen. Hij riep op tot intensievere samenwerking tussen lidstaten en lhbti-organisaties en verwees naar het recent beschikbaar gestelde financiële kader van 50 miljoen euro voor lhbti-organisaties.

Antisemitisme
De minister van Buitenlandse Zaken sprak met vertegenwoordigers van internationale Joodse organisaties, waaronder het *World Jewish Congress* en het *American Jewish Committee*. De minister van Buitenlandse Zaken en de organisaties uitten hun zorgen over de wereldwijde toename van polarisatie antisemitisme, *hate speech* en de veiligheid van Joodse gemeenschappen. De minister benadrukte het belang van zorgvuldige communicatie, met oog voor zowel de veiligheid van de Israëlische bevolking als het belang van blijvende aandacht voor het internationaal recht en de mensenrechten.

<u>Versterken partnerschappen</u>
In lijn met de inzetbrief en ter uitvoering van de moties Bontenbal[8] en Ceder en Erkens[9] lag de nadruk voor zowel het Koninkrijk als de EU op het versterken van de samenwerking met middelgrote landen en andere partners buiten de traditionele kring van gelijkgezinden die een groeiende rol spelen in de mondiale besluitvorming. Tijdens de ministeriële week heeft zowel Nederland als de EU de samenwerking met dergelijke landen bestendigd in verschillende gesprekken en bijeenkomsten. Het verslag is geen weergave van alle gesprekken, maar een terugkoppeling van belangrijke gesprekken op hoofdlijnen.

Europese Unie en gelijkgezinden
Tijdens de ministeriële week vond een informele bijeenkomst plaats van de EU-ministers van Buitenlandse Zaken. Ministers van India, Japan, Zuid-Korea en Australië sloten

[8] Kamerstuk 23 432, nr. 650

[9] Kamerstuk 21 501-20, nr. 2368

daarbij aan voor een gedachtewisseling over Oekraïne, de Indo-Pacifische regio, maritieme veiligheid, multilateralisme, VN-hervormingen, klimaat en economische veiligheid. Er bestond brede eensgezindheid over het belang van een internationale rechtsorde gebaseerd op regels, vrije scheepvaart en versterking van partnerschappen tussen gelijkgezinde landen.

Daarnaast nam de minister van Buitenlandse Zaken deel aan de EU-CELAC ministeriële bijeenkomst waar het strategische partnerschap werd herbevestigd en o.a. Argentinië, Chili en Colombia aanwezig waren. De minister benadrukte in zijn interventie het belang van samenwerking tussen de EU en de CELAC-landen op transnationale georganiseerde misdaad, multilateralisme en de internationale rechtsorde, en handel en investeringen.

Onder Iers EU-voorzitterschap kwamen de EU ministers alsmede de ministers van Canada, IJsland, Noorwegen en het VK bijeen voor een informele bijeenkomst. Zij spraken over de toekomst van ontwikkelingssamenwerking, over het belang van een samenhangend en effectief VN-ontwikkelingssysteem, het hooghouden van humanitaire beginselen en betere donorcoördinatie. De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking onderstreepte het belang van nauwere samenwerking op het gebied van kernfinanciering, gezamenlijke politieke boodschappen en afstemming rond VN-kandidaturen.

De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking was aanwezig bij de lancering van de *Group of Friends for Financial Health*. Deze informele groep zal binnen de VN en de lidstaten aandacht genereren voor het onderwerp financiële gezondheid. De groep is geïnitieerd door de speciale pleitbezorger van de secretaris-generaal voor financiële gezondheid, Hare Majesteit Koningin Máxima, en wordt voorgezeten door Kenia, de Filipijnen en Peru.

Middelgrote en regionale partnerlanden
De minister-president ondertekende met zijn Australische ambtgenoot een strategisch partnerschap gericht op versterkte samenwerking op het gebied van handel, klimaat, energie en veiligheid. Met Uruguay sprak de minister-president met president Orsi in het licht van het Uruguayaanse voorzitterschap van Mercosur en CELAC over samenwerking op groene waterstof, havens en drugsbestrijding. Met Suriname voerden de minister-president, minister van Buitenlandse Zaken en minister Dowers gesprekken over versterking van de samenwerking via het “Makandra” programma en intensivering van de samenwerking op het visumdossier. Nederland stelde technische expertise beschikbaar om Suriname te ondersteunen bij hervormingen en het voldoen aan relevante voorwaarden, mede met het oog op een mogelijk traject richting visumliberalisatie binnen de EU.

De minister van Buitenlandse Zaken sprak met zijn Indiase ambtgenoot Jaishankar over de uitvoering van een recent gesloten partnerschap, waaronder intensivering van de samenwerking rond de halfgeleiderindustrie en watersamenwerking. Met Indonesië sprak hij met minister Sugiono over de sterke bilaterale relatie en het voornemen om in 2027 samen in Jakarta de VN-ministeriële conferentie over vredesoperaties te organiseren.
De minister van Buitenlandse Zaken voerde eveneens een constructief gesprek met zijn Keniaanse ambtgenoot Mudavadi, onder meer over de ambitie de uitstekende bilaterale relatie verder te verdiepen en de ontwikkelingen in Soedan en Zuid-Soedan. Ten slotte

bevestigden beide ministers het belang van gezamenlijk optrekken in multilateraal verband, specifiek op het terrein van internationale recht, incl. steun voor het Internationaal Strafhof. Met Mexico besprak de minister van Buitenlandse Zaken de aanstaande viering van 200 jaar diplomatieke betrekkingen en de samenwerking rond het Internationaal Gerechtshof en het Internationaal Strafhof.

Met zijn Marokkaanse ambtgenoot Bourita, sprak de minister van Buitenlandse Zaken over het brede partnerschap op veiligheid en handel, en over de aanpak van irreguliere migratie en de recente gebeurtenissen in Ceuta. Met zijn Egyptische collega minister Abdellaty, sprak hij over vijftig jaar watersamenwerking, de EU-Egypte-top in 2027, een duurzame oplossing voor het conflict tussen Iran en de VS en samenwerking op migratie, waarbij hij opnieuw aandacht vroeg voor de situatie van Omar Elshal. Met de Algerijnse minister Attaf besprak hij de brede bilaterale relatie, zijn aanstaande bezoek en verdere samenwerking op economie, energie, veiligheid en migratie, evenals de relatie tussen Algerije en de Europese Unie en de situatie in de Sahel. Met zijn Tunesische ambtgenoot minister Nafti sprak hij over het verdiepen van de bilaterale relatie, onder meer op het gebied van duurzame ontwikkeling en migratiesamenwerking, en over het versterken van de band tussen Tunesië en de EU.

De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking sprak met zijn Canadese ambtsgenoot over de humanitaire situatie in Gaza, ondersteuning aan Oekraïne en de verdere versterking van ontwikkelingssamenwerking. Ook bespraken zij nauwe samenwerking in multilaterale fora, onder meer om het internationaal humanitair recht, gendergelijkheid en SRHR te verdedigen. Met minister Brunet van Benin sprak de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over private sector ontwikkeling en de voortzetting van de langjarige ontwikkelingssamenwerking, in het bijzonder rond toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorg, waarin Benin regionaal vooroploopt. Daarnaast sprak hij met zijn ambtgenoten uit Soedan, Ethiopië, de Verenigde Arabische Emiraten en Saoedi-Arabië over o.a. de situatie in Soedan en bescherming van hulpverleners.

De vertegenwoordigers uit Aruba, Curaçao en Sint-Maarten richtten zich op het versterken van de contacten met landen uit het Caribisch gebied en Latijns-Amerika. Tijdens deze gesprekken stonden regionale samenwerking, veiligheid, migratie, duurzame ontwikkeling en institutionele versterking centraal.

<u>Versterken van mondiale afspraken</u>
Kunstmatige intelligentie, klimaat en gezondheid kwamen tijdens de ministeriële week nadrukkelijk aan bod. Op deze drie thema's zette het kabinet in op internationale afspraken: gedeelde veiligheidsstandaarden voor kunstmatige intelligentie, opschaling van klimaatadaptatie en versterking van pandemische paraatheid.

Kunstmatige intelligentie
Kunstmatige intelligentie (AI) en de potentiële veiligheidsrisico's die ermee gepaard gaan was een veel besproken onderwerp tijdens de ministeriële week. De minister-president sprak op een door het Koninkrijk georganiseerd evenement over AI veiligheid en *governance*. Er was brede deelname van o.a. Kenia, het VK, Duitsland, Frankrijk, de VN tech gezant en het VN AI panel. Centraal stond de notie dat er een samenhangend maar flexibel mondiaal AI-kader nodig is, met gedeelde veiligheids- en verificatiestandaarden, investeringen in capaciteit, inclusief hardware-verificatie, behoud van democratische zeggenschap en het voorkomen van afhankelijkheid van buitenlandse modellen. Minister Dowers verzorgde de *keynote* bij een evenement van *Open Society* over AI en

mensenrechten, waarbij hij inging op de relatie tussen AI, mensenrechten, transparantie en verantwoordingsplicht. Ook benadrukte hij dat kleine staten actief betrokken moeten worden bij internationale discussies over AI. Ook werd op ambtelijk niveau aan verschillende evenementen over AI deelgenomen waarbij het belang van internationale samenwerking t.a.v. veiligheidsstandaarden en *governance* werd benadrukt. De minister-president heeft zich aan de vooravond van de ministeriële week aangesloten bij een Noors-Finse verklaring waarin tot veiligheidsmaatregelen voor AI modellen wordt opgeroepen.

Klimaat
Klimaat kreeg tijdens de ministeriële week nadrukkelijk aandacht, naast de gelijktijdig plaatsvindende *New York Climate Week*. De minister-president sprak tijdens een panel als onderdeel van de Klimaat Top. Hij benadrukte dat de gevolgen van klimaatverandering wereldwijd duidelijk merkbaar zijn en onderstreepte de urgentie van het opschalen van klimaatadaptatie, met name in kwetsbare landen, en het belang van internationale samenwerking. Nederland wil hierin als partner bijdragen, onder meer op het gebied van waterbeheer en klimaatbestendige voedselsystemen. Tegelijkertijd moet adaptatie hand in hand gaan met emissiereductie en de uitfasering van fossiele brandstoffen. Als voorbeeld van samenwerking op dit terrein verwees hij naar de conferentie in Santa Marta van begin dit jaar, waar Nederland en Colombia met 57 andere landen concrete oplossingen voor deze transitie bespraken. Minister Dowers sprak tijdens de *High-level Plenary Meeting to Address the Existential Threats Posed by Sea-level Rise* over de gevolgen van zeespiegelstijging voor kleine eilandstaten en laaggelegen kustgebieden.

Gezondheid
Tijdens de *High Level Meeting* over pandemische preventie, paraatheid en respons (PPPR) werd geen consensus bereikt over een politieke verklaring, mede door verschillende ideeën rond de operationalisering, zoals multilaterale afspraken, nationale beleidsruimte, technologieoverdracht, toegang tot vaccins en financiering. Wel werd brede steun uitgesproken voor de noodzaak van het WHO pandemieakkoord, de versterkte Internationale Gezondheidsregeling en een effectief *Pandemic Access and Benefit-Sharing System* (PABS) als toetssteen voor mondiale solidariteit. Het Koninkrijk, bij monde van Minister Connor, pleitte voor een rechtvaardige PABS-annex, eerlijke toegang tot medische tegenmaatregelen en versterking van preventie en surveillance vanuit een *One Health*-benadering.

De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking organiseerde met Botswana en UNAIDS een sessie over de transformatie van UNAIDS, met onder meer plaatsvervangend secretaris-generaal Mohammed en UNDP-administrator De Croo. Deelnemers waren het eens dat de hiv/aids-respons door moet gaan, maar in een andere structuur. Nederland pleitte voor een toekomstgerichte transformatie met een betekenisvolle rol voor het maatschappelijk middenveld, zodat de VN aids in 2030 als wereldwijde gezondheidsdreiging kan beëindigen.

<u>Humanitaire hulp en migratie</u>
Humanitaire hulp en migratie stonden eveneens hoog op de agenda, tegen de achtergrond van dalende financiering en de hervorming van het VN-systeem. Het Koninkrijk zette in op humanitaire financiering en toegang, met bijzondere aandacht voor Gaza.

Humanitaire financiering en toegang

De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking organiseerde met Fletcher (OCHA) een bijeenkomst over meer en betere humanitaire financiering, humanitaire toegang en bescherming van hulpverleners. Hij benadrukte daar het belang van de humanitaire principes en het humanitair oorlogsrecht. Humanitaire VN-organisaties spraken waardering uit dat Nederland tegen de wereldwijde trend in intensiveert op humanitaire hulp. Dat werkt onder meer door in onderwijs in crises, in lijn met de motie-Bamenga c.s.[10]: Nederland verhoogde de bijdrage aan het humanitaire fonds van UNICEF en de ongeoormerkte bijdrage aan UNHCR, die respectievelijk 16% en 5% van hun budgetten aan onderwijs in crises besteden.

Tijdens een bijeenkomst van de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking met het Nederlandse bedrijfsleven en VN-organisaties over publiek-private samenwerking was er brede overeenstemming dat schaal alleen mogelijk is als bedrijven, overheden, multilaterale organisaties en maatschappelijke partners hun krachten bundelen. De volgende stap is gezamenlijk uitvoeren, opschalen en aantonen wat werkt.

Migratie en vluchtelingen
De minister-president sprak, in bijzijn van de Nederlandse en Syrische ministers van Buitenlandse Zaken, de Syrische president al-Sharaa. Zij spraken over de druk op de Nederlandse migratieketen en over de grote groep Syrische vluchtelingen in Nederland, van wie velen uiteindelijk willen terugkeren en daarnaast over mogelijke samenwerking, onder meer op landbouw. Nederland gaf aan bij te willen dragen aan een inclusieve politieke transitie in Syrië. In aanvulling hierop sprak de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking met de Syrische minister van Emergency and Disaster Management over de Nederlandse prioriteiten rond herstel en wederopbouw van Syrië en over de voorwaarden voor verantwoorde terugkeer.
De minister van Buitenlandse Zaken trad samen met directeur-generaal van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) Pope op als gastheer van een bijeenkomst over samenwerking langs migratieroutes, waar ook Eurocommissaris Brunner aanwezig was. De bijeenkomst richtte zich op het vertalen van de routegerichte aanpak naar concrete acties en betere coördinatie. De minister sprak steun uit voor verdere implementatie van het VN-migratiepact.

Ter gelegenheid van 75 jaar VN-Vluchtelingenverdrag werd deelgenomen aan een evenement van de VN-vluchtelingenorganisatie (UNHCR). Nederland onderstreepte het belang van het verdrag en zijn steun aan UNHCR, onder meer via PROSPECTS, dat inzet op inclusie en veerkracht van vluchtelingen en gastgemeenschappen. Als medeorganisator deed Nederland op hoog-ambtelijk niveau ook een interventie bij een beleidsdialoog UNICEF binnen het PROSPECTS-partnerschap, over investeren in vaardigheden van jonge vluchtelingen en migranten.

Tot slot
De ministeriële week bood het Koninkrijk de gelegenheid om op mondiaal niveau te spreken over onderwerpen die voor onze landen van belang zijn, van veiligheid en de internationale rechtsorde tot klimaat en de belangen van kleine eilandstaten. Ook in de huidige geopolitieke context blijft de VN het breedste forum om afspraken te maken over vrede, veiligheid, rechtsorde en ontwikkeling, en de naleving daarvan te bespreken.

[10] Kamerstuk 36 800-17, nr. 33

De komende maanden staan in het teken van de benoeming van een nieuwe secretaris-generaal en de verdere uitvoering van de VN80-hervormingen. Het Koninkrijk zet zijn actieve en constructieve rol in de VN de rest van de 81ste zitting voort.

De minister van Buitenlandse Zaken, De minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,

T.B.W. Berendsen S.W. Sjoerdsma